

MEDIEREA

Metodă de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă

Curs pentru specializarea IFR / ID

Introducere	7
--------------------------	----------

Unitatea de învățare 1

Metode de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor	12
--	-----------

1.1. Introducere	12
-------------------------------	-----------

1.2. Obiectivele și competențele unității de învățare	18
--	-----------

1.3. Conținutul unității de învățare	19
---	-----------

1.3.1. Terminologie și delimitări conceptuale	19
---	----

1.3.2. Metode alternative de soluționare a conflictelor	20
---	----

1.3.2.1. Negocierea	20
---------------------------	----

1.3.2.2. Concilierea	34
----------------------------	----

1.3.2.3. Facilitarea	36
----------------------------	----

1.3.2.4. Arbitrajul	37
---------------------------	----

1.4. Îndrumar pentru autoverificare	41
--	-----------

Unitatea de învățare 2

Medierea - Metodă de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă	488
---	------------

2.1. Introducere	488
-------------------------------	------------

2.2. Obiectivele și competențele unității de învățare	500
--	------------

2.3. Conținutul unității de învățare	511
---	------------

2.3.1. Scurt istoric al evoluției medierii în România	511
---	-----

2.3.2. Definiția, trăsăturile și principiile medierii	600
---	-----

2.3.3. Profesia de mediator în România	69
--	----

2.4. Îndrumar pentru autoverificare	744
--	------------

Unitatea de învățare 3

Procedura medierii	82
---------------------------------	-----------

3.1. Introducere	82
-------------------------------	-----------

3.2. Obiectivele și competențele unității de învățare	83
--	-----------

3.3. Conținutul unității de învățare	84
---	-----------

3.3.1. Procedura medierii	84
---------------------------------	----

3.3.2. Acordul de mediere	103
---------------------------------	-----

3.4. Îndrumar pentru autoverificare	107
--	------------

Unitatea de învățare 4

Tehnici de mediere.....	115
--------------------------------	------------

4.1. Introducere.....	115
------------------------------	------------

4. 2. Obiectivele și competențele unității de învățare	116
---	------------

4.3. Conținutul unității de învățare	117
---	------------

4.3.1. Conflictul	117
-------------------------	-----

4.3.2. Tehnici de mediere.....	121
--------------------------------	-----

4.3.3. Actele întocmite în vederea autorizării ca mediator	179
--	-----

4.3.4. Actele întocmite în procedura medierii	193
---	-----

4.3.5. Protecția datelor cu caracter personal	219
---	-----

4.4. Îndrumar pentru autoverificare	2455
--	-------------

RĂSPUNSURI LA TESTELE DE EVALUARE/

AUTOEVALUARE.....	2755
--------------------------	-------------

Unitatea de învățare 1

Metode de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor

1.1. Introducere

1.2. Obiectivele și competențele unității de învățare

1.3. Conținutul unității de învățare

1.3.1. Terminologie și delimitări conceptuale

1.3.2. Metode de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor

1.3.2.1. Negocierea

1.3.2.2. Concilierea

1.3.2.3. Facilitarea

1.3.2.4. Arbitrajul

1.4. Îndrumător pentru autoverificare

1.1. Introducere

Toate religiile pun la baza conviețuirii între oameni iertarea aproapelui și, implicit, buna înțelegere cu acesta, omul fiind dator să caute liniștea și nu scandalul, așa cum ne spune și Evanghelia după Matei: <<Atunci Petru s-a apropiat de El (*Isus*), și i-a zis: „Doamne, de câte ori să iert pe fratele Meu când va păcătui împotriva mea? Până la șapte ori?” Isus i-a zis: „Eu nu-ți zic până la șapte ori, ci până la șaptezeci de ori câte șapte....” (*Evanghelia după Matei*, 18:21-22)>>.

E drept că nu toată lumea pare capabilă să accepte că un conflict se poate stinge prin înțelegerea părților, pilda robului care datora bani stăpânului său și care cere, și obține îndurare, dar care la rândul său nu are

aceiași atitudine, fiind pedepsit pentru duplicitatea sa, este relevantă în acest sens².

Plecând de la aceste premize putem considera că unul din primii mediatori cunoscuți este Regele Solomon (971-931 ÎH), cel care cu vrednicie a condus gloriosul popor al lui Israel, și care, cu înțelepciune, reușește să facă dreptate, și, mai ales, să ofere părților aflate în dispută posibilitatea de alege soluția corespunzătoare nevoilor și dorințelor lor (*exemplul clasic fiind judecata celor 2 femei care susțineau că același copil le aparține și pe care le lasă singure să decidă soarta copilului, utilizând dialogul pentru a înțelege ce s-a întâmplat de fapt*³).

² *Evanghelia după Matei 18:32-35*

32. Atunci, chemându-l stăpânul său îi zise: *Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat.*

33. *Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine?*

34. *Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria.*

35. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta - fiecare fratelui său - din inimile voastre.

³ <http://www.crestinortodox.ro/biblia/Cartea-Treia-Regilor/Visul-si-intelepciunea-lui-Solomon-faimoasa-judecata/>

16. Atunci s'au ivit în fața regelui două femei desfrânate și i-au stat înaintea.

17. Iar una din femei i-a zis: „*Cată spre mine, domnul meu!: Eu și femeia aceasta am locuit într'o singură casă și în aceeași casă am născut.*

18. *Și a fost ca a treia zi după ce am născut eu, a născut și această femeie; și eram numai noi amândouă, iar altcineva în afară de noi două n'a fost în casă.*

19. *Dar pruncul acestei femei a murit noaptea, din pricina că ea a adormit peste el.*

20. *Iar la miezul nopții s'a sculat și mi-a luat pruncul din brațe - căci roaba ta dormea - și l-a culcat la sânul ei, iar pe pruncul ei cel mort mi l-a pus mie la sân.*

21. *Când eu, dimineața, m'am sculat să-mi alăptez pruncul, el era mort; și, iată, dimineața am luat seama bine la el: și, iată, nu era fiul meu, cel pe care-l născusem”.*

22. Iar cealaltă femeie a zis: „*Nu, ci acela care trăiește e fiul meu; fiul tău e cel mort...*”. Așa au vorbit ele în fața regelui.

23. Atunci regele le-a zis: „*Tu zici: «Fiul cel viu este al meu, iar cel mort este fiul tău»; iar tu zici: «Nu, ci cel viu este fiul meu, iar cel mort este fiul tău»...*”.

24. *Și a zis regele: „Luați o sabie și aduceți-o la mine!”* Și au adus o sabie în fața regelui.

25. *Și a zis regele: „Tăiați în două pruncul cel viu, cel care sugă: jumătate din el dați-l acestei femei, iar cealaltă jumătate dați-o celeilalte femei!”*

Antichitatea greacă aveau să utilizeze, la rândul ei medierea (în Grecia Antică mediatorul non-marital era numit proxenetas), pentru ca, ulterior, romanii să o introducă, în perioada 529-534, ca articol distinct, în Digestele (*Codurile*) împăratului Iustinian în structura ei quadripartită: Codul (Codex), Digestele (Digesto sive Pandectae), Institutele (Institutiones) și Novelele (Novellae).

În cadrul reglementărilor lui Iustinian, în contractele de bună-credință, originare din vechile arbitrării (lites) (medieri în conformitate terminologia actuală) – criteriile de apreciere a judecătorului (judex) roman în acțiunile de bună-credință (fide-bona) erau supuse, la dorința părților, examinării de către bărbații înțelepți (bonus viri) din cadrul comunității „încrederea fiind elementul structural al acestui angajament” („dictorum conventorumque constantia”, Cicero).

Romanii au căutat și denumiri adecvate pentru persoanele care se ocupau de această procedură, precum: internuncius, mediu, mijlocitor, philanthropus, interpolator, conciliator, interlocutor, interpres și în cele din urmă mediator, din latinescul „mediatus” care presupunea o acțiune sau relație mediată prin intervenția unui intermediar.

Pentru ca în Evul Mediu activitatea de mediere a conflictelor să fie preluată de Biserica catolică în Vestul Europei și de cea Ortodoxă în Est, preoții și călugării fiind considerați persoane sacre, ce meritau un respect

26. Atunci femeia al căreia era copilul cel viu a zis către rege - că-i sărise inima pentru copilul ei -: „Vai mie, doamne!, dați-i ei pruncul, numai să nu-l omorâți!” Dar cealaltă a zis: „Să nu fie nici al meu, nici al ei; împartiți-l!” Is 49:15

27. Atunci regele a răspuns, zicând: „Dați pruncul cel viu femeii care a zis: «Dați-i-l ei, numai să nu-l omorâți!»», căci aceasta este mama lui!” Pr 16:10

28. Și întregul Israel a auzit de această judecată pe care o judecase regele; și s'au temut de rege, deoarece au văzut că înțelepciunea lui Dumnezeu era în el, ca să facă dreptate. Sol 8:11

deosebit și care, chiar dacă nu aveau puterea de a soluționa singuri conflictele impunând o soluție, puteau să inițieze și să coordoneze o serie de negocierii între părțile aflate în dispută.

Mai mult aceștia aveau posibilitatea de a se întâlni în mod individual cu părțile, pentru a înțelege problemele aflate în discuție, identificând soluții de compromis și modalități de rezolvare a conflictului, bazându-se, pe experiența de viață pe care o aveau, cunoștințele dobândite și, mai ales, respectul pe care îl insuflau părților.

Avantajul clericilor venea și din taina spovedaniei, pe care o respectau față de cei cu care veneau în contact, conferind un caracter privat oricărei discuții pe care o aveau, cât și din iertarea pe care o propovăduiau în locul disputelor: *Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta - fiecare fratelui său - din inimile voastre (Evangelhia după Matei 18:35).*

Mai mult, datorită dreptului canonic, care transformase dreptul natural într-un drept creat de Dumnezeu, și care putea să fie interpretat numai cu ajutorul harului divin, de către clerici, face ca rolul jucat de preoții în societate să devină extrem de important, mai ales în societatea occidentală, aceștia fiind considerați lideri de opinie și mijlocitori între cei nevoiași și clasa conducătoare.

La fel cum și catedralele îndeplineau deseori și un rol social vital într-o societate aflată în plină dezvoltare, cum era cea a Evului Mediu, fiind nu numai un spațiu de rugăciune, ci și spital, adăpost pentru cei nevoiași și școală pentru cei neștiutori și temători de tot ce îi înconjurau.

Ulterior, în momentul formării statelor moderne și a încheierii primelor convenții internaționale, cum sunt cele de la Haga din 1899 și 1907, medierea, alături de

bunele oficii, negociere și concilierea internațională intră, în mod oficial, în categoria mijloacelor politico-diplomatice de rezolvare a diferendelor internaționale, indiferent dacă este vorba de o personalitate recunoscută la nivel internațional (*medierea făcută de Papa Ioan Paul al II-lea în conflictul Beagle, între Chile și Argentina, între 1979 și 1984*⁴), o organizație internațională (*medierea făcută de Organizația Națiunilor Unite, în 2011, între Thailanda și Cambogia*⁵ sau *încercarea de mediere inițiată în Ucraina, în 2014, de Secretarul General al ONU Ban Ki-moon*⁶) sau un stat terț (rolul jucat de Turcia ca mediator între Siria și Israel, pentru realizarea unui tratat de pace, în 2008)⁷.

Împăcarea amiabilă primește o recunoaștere oficială, fiind reglementată și de Carta ONU (1945), care la Articolul 33, precizează că: *„Părțile la orice diferend a cărui prelungire ar putea pune în primejdie menținerea păcii și securității internaționale trebuie să caute să-l rezolve, înainte de toate, prin tratative anchetă, mediere, conciliere, arbitraj, pe cale judiciară, recurgere la organizații sau acorduri regionale sau prin alte mijloace pașnice, la alegerea lor”* sau Protocolul de mediere, conciliere și arbitraj semnat în 1964, care creează, în baza art. 19 din Carta Organizației Unității Africane (OUA), *Comisia de mediere, conciliere și arbitraj*, ce are competența asupra diferendelor apărute între statele membre ale Organizației.

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Papal_mediation_in_the_Beagle_conflict , accesat la 21 octombrie 2014

⁵ <http://renne.ro/politica/conflictul-dintre-thailanda-si-cambodegia-va-fi-mediat-de-onu/234>, accesat la 21 octombrie 2014

⁶ <http://www.antena3.ro/externe/liderul-onu-se-ofera-sa-medieze-conflictul-din-ucraina-252284.html>, accesat la 21 octombrie 2014

⁷ Walker, Peter; News Agencies (21 mai 2008), „Olmert confirms peace talks with Syria”, *The Guardian* (London), accesat la 21 octombrie 2014, *„Israel and Syria are holding indirect peace talks, with Turkey acting as a mediator...”*

La nivel național medierea se impune cel mai rapid în Statele Unite ale Americii unde în 1838 are loc o primă mediere facilitată de Guvern, în cazul unei greve de amploare, pentru ca în anul 1918 să fie creat la nivel federal, în cadrul Departamentului Muncii, serviciul American de Conciliere.

Datorită acceptării medierii de către populație, în 1926 se va înființa și Consiliul Național de Mediere, iar în 1947 Serviciul federal de Mediere și Conciliere, care începând cu 1957 va organiza și servicii de training pentru mediatori. Plecând de la aceste premize medierea continuă să se dezvolte, astfel că, și în prezent, în Statele Unite ale Americii sunt cele mai numeroase cazuri rezolvate prin mediere.

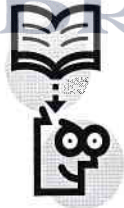
Și la nivel european medierea a început să fie acceptată ca o soluție de rezolvare a conflictelor, Uniunea Europeană reglementând categoriile de conflicte care pot fi soluționate prin intermediul mai multor recomandări și directive:

- *Recomandarea nr. (1998) 1* Privind medierea familială, adoptată de *Comitetul Miniștrilor în 21 ian.1998, la a 616-a reuniune a delegaților miniștrilor;*

- *Recomandarea nr. (1999) 19* a *Comitetului de Miniștri către Statele Membre cu privire la medierea în materie penală, adoptată de Comitetului Miniștrilor în 1999;*

- *Directiva 2006/123/C.E a Parlamentului European și a Consiliului din 2006* Privind serviciile în cadrul pieței interne;

- *Directiva 2008/52/C.E a Parlamentului European și a Consiliului din 2008* *Privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială.*

1.2. Obiectivele și competențele unității de învățare

Obiectivele unității de învățare:

- cunoașterea metodelor de rezolvare amiabilă a conflictelor;
- cunoașterea particularităților fiecărei metode amiabile de soluționare a conflictelor și a efectelor acestora;
- cunoașterea particularităților sistemului românesc juridic.

Competențele unității de învățare:

- studenții vor putea să definească termeni precum: Negocierea, Concilierea, Facilitarea, Arbitrajul, Medierea și Med-Arb;
- studenții vor putea să diferențieze metodele alternative de soluționare amiabilă a conflictelor;
- studenții vor putea să descrie particularitățile sistemului ADR.

Timpul alocat unității de învățare:

Pentru unitatea de învățare *Metode de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor*, timpul alocat este de 2 ore.

1.3. Conținutul unității de învățare

1.3.1. Terminologie și delimitări conceptuale

Plecând de la numărul mare de dosare aflate pe rolul instanțelor de judecată, precum și limitele și inconvenientele pe care le implică un proces indiferent dacă este vorba de procedurile formale care trebuie respectate, de terminologia juridică specifică utilizată în cadrul procedurilor judiciare, dar și de durata soluționării cauzei, de-a lungul timpului s-a încercat găsirea unor modalități alternative de soluționare a conflictelor.

Reunite sub conceptul de ADR (Alternative Dispute Resolution) metodele alternative de soluționare a conflictelor includ: *Negocierea, Concilierea, Facilitarea, Arbitrajul, Medierea și Med-Arb* (o formă hibrid care combină arbitrajul cu medierea, oferind mediatorului posibilitatea să dea soluții părților, după o analiză serioasă a situației existente) și au ca trăsătură comună participare voluntară a părților și implică o procedura privată și confidențială, care nu necesită cheltuieli deosebite.

Cu excepția arbitrajului, care se desfășoară după o procedură formală, prevăzută de lege și de la care nu se poate deroga, celelalte metode presupun o procedură informală, flexibilă, în care părțile decid locul și modul în care se desfășoară întâlnirea, precum și subiectele ce urmează să fie dezbătute, aspectele discutate rămânând confidențiale.